

کاربرد Excel در حسابداری

برای دانشجویان حسابداری و مدیریت

مؤلف:

فاضل صادقی بهبهانی زاده

مصطفی پاکدل

**NAGHOOS
PUBLICATION**

سرشناسه : صادقی بهبهانی زاده، فاضل، ۱۳۶۵-
 عنوان و نام پدیدآور : کاربرد Excel در حسابداری: برای دانشجویان حسابداری و مدیریت / مؤلف
 فاضل صادقی بهبهانی زاده، مصطفی پاکدل
 مشخصات نشر : تهران: انتشارات ناقوس، ۱۳۹۳.
 مشخصات ظاهری : ۱۵۱ ص: مصور، جدول.
 شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۳۷۷-۷۰۳-۶ : بها: ۹۸۰۰۰ ریال
 وضعیت فهرست نویسی : فیا
 موضوع : اکسل مایکروسافت (فایل کامپیوتر)
 موضوع : حسابداری — برنامه های کامپیوتری
 موضوع : حسابداری — داده پردازی
 موضوع : صفحه گسترده الکترونیکی
 شناسه افزوده : پاکدل، مصطفی
 رده بندی کنگره : ۱۳۹۳ ص ۱۷ الف ۴/۴ HF۵۵۴۸
 رده بندی دیویی : ۰۵/۵۴
 شماره کتابشناسی ملی : ۳۵۵۴۸۲۰

NAGHOOS
PUBLICATION

برای خرید Online به آدرس زیر مراجعه کنید:

www.naghooospress.ir

انتشارات ناقوس

چاپ اول

S.M.S : ۳۰۰۰۴۵۲۳۲۳

کلیه حقوق برای سرمایه گذار محفوظ است. تکثیر تمامی یا قسمتی از این اثر به صورت هروفجینی یا چاپ مجدد، چاپ افست، پلی کپی، فتوکپی و انواع دیگر چاپ ممنوع است و پیگرد قانونی دارد.

نام کتاب : کاربرد Excel در حسابداری
 ناشر : انتشارات ناقوس
 مؤلف : فاضل صادقی بهبهانی زاده، مصطفی پاکدل
 چاپ اول : ۱۳۹۳
 تیراژ : ۵۰۰ جلد
 لینوگرافی : گنج شایگان
 چاپ و صحافی : نارنجستان
 صفحه آرا : صدف پورعبدی
 قیمت : ۹۸۰۰۰ ریال
 شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۳۷۷-۷۰۳-۶
 ISBN : 978-964-377-703-6

مراکز پخش:

۱- انتشارات ناقوس: میدان انقلاب، خیابان کارگر جنوبی، خیابان روانمهر، کوچه دولتشاهی، پلاک ۲

تلفن و فاکس: ۶۶۴۰۸۵۲۰ - ۶۶۴۰۱۷۹۸ - ۶۶۴۱۷۰۷۲ - ۶۶۴۶۶۷۹۳

۲- کتابفروشی الیاس: خیابان انقلاب، نبش فروردین تلفن: ۶۶۴۰۵۰۸۴

فهرست مطالب

۱۳	مقدمه مؤلفین
۱۵	فصل اول: آشنایی با محیط Excel
۱۶	۱. صفحه کاری اکسل
۱۶	۱.۱ باز نمودن برنامه اکسل
۱۷	۲.۱ ابزارهای صفحه اکسل
۱۷	۳.۱ کاربرگ‌ها
۱۸	۴.۱ شناخت قسمت‌های مختلف یک صفحه کاری
۱۸	۲. کار با داده‌ها
۱۸	۱.۲ وارد کردن اطلاعات در سلول‌ها
۱۹	۲.۲ ویرایش داده‌ها
۱۹	۳.۲ رسم بردارها
۱۹	۴.۲ رنگ‌آمیزی سلول و محتوای آن
۲۰	۵.۲ حذف محتویات سلول
۲۰	۶.۲ ترازبندی محتویات سلول
۲۱	۷.۲ ادغام سلول‌ها
۲۱	۸.۲ تغییر عرض سطرها و ستون‌ها
۲۲	۳. نمایش اعداد در سلول‌ها
۲۳	۴. ذخیره کردن کاربرگ
۲۳	۵. رمزگذاری کتابچه کاری
۲۴	آدرس‌دهی نسبی و مطلق
۲۶	۷. تکمیل خودکار سلول‌ها با استفاده از Auto Fill
۲۷	۸. مرتب کردن و فیلتر کردن داده‌ها (Sort & Filter)
۲۸	۹. استفاده از کلیدهای میانبر
۲۹	۱۰. گذاشتن مخصوص (Paste Special)
۳۰	۱۱. تنظیمات صفحه کاربرگ و چاپ داده‌ها
۳۰	۱.۱۱ گذاشتن شماره برای صفحات
۳۱	۲.۱۱ چاپ کردن کاربرگ‌ها
۳۲	پرسش‌های چهارگزینه‌ای

فصل دوم: تهیه صورت‌های مالی

- ۳۵
- ۳۶ ۱. سند و دفاتر مالی
- ۳۶ ۱.۱ سند حسابداری
- ۳۷ ۲.۱ دفتر روزنامه
- ۳۸ ۳.۱ انتقال حساب‌های دفتر روزنامه به دفتر کل
- ۳۸ ۲. تهیه صورت‌های مالی
- ۳۸ ۱.۲ تراز آزمایش
- ۴۲ ۲.۲ صورت سود و زیان
- ۴۳ ۳.۲ صورت حساب سرمایه
- ۴۴ ۴.۲ ترازنامه
- ۴۵ ۵.۲ صورت سود و زیان انباشته
- ۴۶ ۶.۲ صورت سود و زیان جامع
- ۴۷ تمرین
- ۴۸ پرسش‌های چهارگزینه‌ای

فصل سوم: توابع منطقی

- ۴۹
- ۵۰ ۱. تابع And
- ۵۰ ۱.۱ مقایسه میزان فروش کارمندان
- ۵۱ ۲.۱ مشخص نمودن چک‌های صادره در یک بازه زمانی
- ۵۲ ۲. تابع OR
- ۵۲ ۱.۲ پیدا کردن یک یا چند مشتری از میان انبوه مشتریان
- ۵۴ ۲.۲ مشخص نمودن قیمت‌های فروش بالاتر یا پایینتر از یک بازه خاص
- ۵۵ ۳. تابع IF
- ۵۵ ۱-۳ مشخص کردن اقل بهای تمام شده و خالص ارزش فروش با استفاده از تابع IF
- ۵۶ ۲.۳ استفاده از تابع IF برای کنترل ضایعات
- ۵۷ ۳.۳ مشخص کردن درآمد حق‌العمل کاری با استفاده از تابع IF
- ۵۹ تمرین
- ۶۰ پرسش‌های چهارگزینه‌ای

فصل چهارم: توابع مالی

- ۶۱
- ۶۲ ۱. استهلاک
- ۶۲ ۱.۱ روش خط مستقیم
- ۶۴ ۲.۱ روش مجموع سنوات (SYD)

- ۳.۱. روش مانده نزولی (DB) ۶۶
- ۴.۱. روش نزولی مضاعف (DDB) ۶۷
۲. استفاده از تابع FV برای مشخص کردن ارزش آتی یک سرمایه‌گذاری ۶۸
۳. استفاده از تابع PV برای محاسبه ارزش فعلی سرمایه‌گذاری ۷۰
۴. محاسبه مبلغ هر قسط (تابع PMT) ۷۱
۵. محاسبه نرخ بهره سرمایه‌گذاری (تابع RATE) ۷۲
۶. محاسبه تعداد اقساط با استفاده از تابع NPER ۷۳
۷. محاسبه اقساط مربوط به اصل وام (تابع PPMT) ۷۴
۸. محاسبه اقساط مربوط به بهره (تابع IPMT) ۷۵
۹. تصمیم‌گیری در مورد پذیرش یا عدم پذیرش سرمایه‌گذاری با استفاده از تابع NPV ۷۶
۱۰. محاسبه نرخ بازده داخلی سرمایه‌گذاری با استفاده از تابع IRR ۷۸
۱۱. تابع XNPV ۷۹
- تمرین ۸۰
- پرسش‌های چهار گزینه‌ای ۸۱

فصل پنجم: توابع آماری

۱. تعیین بزرگترین بستانکار تجاری با استفاده از تابع MAX ۸۴
۲. تعیین میانگین فروش کارمندان با استفاده از تابع AVERAGE ۸۴
۳. محاسبه میانگین قیمت یک سهم با استفاده از تابع DAVERAGE ۸۵
۴. تعیین کمترین میزان فروش با استفاده از تابع MIN ۸۶
۵. رتبه‌بندی پیشنهادات مناقصه‌ای دریافتی با استفاده از تابع RANK ۸۷
۶. استفاده از تابع COUNTIF ۸۹
۷. محاسبه بودجه قابل انعطاف با استفاده از تابع FORECAST ۹۰
۸. استفاده از تابع LARGE برای پیدا کردن n امین مقدار بزرگ از یک مجموعه ۹۱
- تمرین ۹۳
- پرسش‌های چهارگزینه‌ای ۹۳

فصل ششم: توابع ریاضی

۱. جمع مقادیر چند ناحیه با استفاده از تابع SUM ۹۶
۲. محاسبه تعداد محصولات فروش رفته به تفکیک با استفاده از تابع SUMIF ۹۷
۳. مشخص کردن میزان خرده فروشی با استفاده از تابع SUMIF ۹۸
۴. استفاده از تابع SUMIFS برای اعمال چندین شرط به طور همزمان ۹۹
۵. محاسبه ارزش بازار یک پرتفوی با استفاده از تابع SUMPRODUCT ۱۰۱

۱۰۱. ۶. محاسبه ارزش بازار یک سهم از میان انبوه سهام با استفاده از تابع SUMPRODUCT
۱۰۲. ۷. محاسبه تخفیف تجاری با استفاده از تابع PRODUCT
۱۰۳. ۸. استفاده از تابع POWER برای محاسبه بهره
۱۰۴. ۹. محاسبه انحرافات با استفاده از توابع ریاضی
۱۰۴. ۱۰. محاسبه اقل بهای تمام شده و خالص ارزش فروش با استفاده از تابع Min
۱۰۵. ۱۱. تعیین درآمد با استفاده از روش درصد پیشرفت کار
۱۰۶. تمرین
۱۰۷. پرسش‌های چهارگزینه‌ای

۱۰۹ فصل هفتم: توابع جستجو و ارجاع

۱۱۰. ۱. جستجو در بین داده‌ها بر اساس کد یا شماره با استفاده از تابع DGET
۱۱۱. ۲. استخراج اطلاعات یک محصول از میان بانک اطلاعات با استفاده از تابع VLOOKUP
۱۱۲. ۳. استخراج اطلاعات سهام خریداری شده با استفاده از تابع HLOOKUP
۱۱۳. ۴. محاسبه درجه اعتباری بدهکاران با استفاده از تابع LOOKUP
۱۱۵. ۵. استفاده از تابع Hyperlink برای انتقال به صفحات دیگر
۱۱۶. تمرین
۱۱۷. پرسش‌ها چهار گزینه‌ای

۱۱۹ فصل هشتم: قالب‌بندی شرطی

۱۲۰. ۱. قالب‌بندی شرطی
۱۲۰. ۱.۱. مشخص کردن شعبه‌هایی که فروشی بین ۱۹۰,۰۰۰ تا ۲۳۰,۰۰۰ ریال دارند.
۱۲۱. ۲.۱. مشخص کردن شعبه‌هایی که فروشی معادل ۲۲۰,۰۰۰ ریال داشته‌اند.
۱۲۱. ۳.۱. مشخص کردن شعبه‌هایی که فروشی بیشتر ۲۱۰,۰۰۰ ریال داشته‌اند.
۱۲۲. ۴.۱. مشخص کردن شعبه‌هایی که فروشی کمتر ۱۰۰,۰۰۰ ریال داشته‌اند.
۱۲۲. ۲. اعمال چند شرط بر روی داده‌ها
۱۲۴. تمرین
۱۲۴. پرسش‌های چهارگزینه‌ای

۱۲۵ فصل نهم: نمودارها در اکسل

۱۲۶. ۱. انواع نمودارها
۱۲۷. ۲. ایجاد نمودار
۱۲۷. ۲.۱. نمودار ستونی
۱۳۰. ۲.۲. نمودار میله‌ای
۱۳۱. ۳.۲. نمودار خطی

۱۳۲	۴.۲ نمودار دایره‌ای
۱۳۳	۵.۲ نمودار نقطه‌ای
۱۳۳	۶.۲ نمودار سهامی
۱۳۴	تمرین
۱۳۵	پرسش‌های چهارگزینه‌ای
۱۳۷	فصل دهم: ابزار هدف‌یاب یا Goal seek
۱۳۸	۱. پیدا کردن میزان هدف با استفاده از ابزار Goal Seek
۱۳۹	۲. پیدا کردن نقطه سر به سر با استفاده از تابع Goal Seek
۱۴۱	تمرین
۱۴۳	فصل یازدهم: ماکروها
۱۴۴	۱. آشنایی با ماکروها
۱۴۴	۱.۱ دسترسی به ماکروها
۱۴۴	۲. نحوه ایجاد یک ماکرو
۱۴۷	۳. نحوه اجرا و استفاده از ماکروهای ضبط شده
۱۴۹	پرسش‌های چهار گزینه‌ای
۱۵۱	فهرست منابع

مقدمه مؤلفین

امروزه اکسل به عنوان یک برنامه قدرتمند و کاربردی به طور گسترده‌ای توسط حسابداران، مدیران و تحلیلگران اقتصادی و به ویژه برای اهداف گزارشگری مورد استفاده قرار می‌گیرد. هرچند نرم‌افزارهای حسابداری متنوعی هم اکنون در بازار وجود دارد اما اکسل توانسته است همچنان جایگاه خود را به عنوان یک ابزار آموزشی و کاربردی در حرفه حسابداری حفظ کند و به عنوان برنامه‌ای که می‌تواند با دارا بودن صدها فرمول و توابع متنی، آماری، ریاضی، مالی، توابع جستجو و ... در وقت و هزینه کاربران صرفه‌جویی کند، بیش از پیش مورد اقبال کاربران قرار گیرد.

بر کسی پوشیده نیست که در فضای رقابتی کنونی، ارائه گزارش‌ها و صورت‌های مالی صحیح و به موقع کلید موفقیت مدیران و تصمیم‌گیرندگان مالی در اتخاذ تصمیم‌های مناسب باشد. در این میان اکسل با محیطی ساده و امکاناتی که می‌تواند هر کاربری را شگفت زده کند نقش بسیار مهمی در انجام محاسبات، تجزیه و تحلیل و ارائه گزارش‌های مالی و غیرمالی دارد. اغلب کاربران از این توابع که بسیار متنوع و کاربردی هم هستند بی‌اطلاع بوده و نمی‌دانند که چگونه می‌توان ساعت‌ها وقت و انرژی خود را با توابع و دستورات اکسل صرفه‌جویی کنند.

در کتاب حاضر سعی شده است که جنبه‌های عملی و کاربردی اکسل در حسابداری را به گونه‌ای ساده و روان تشریح کنیم و نکات، مثال‌ها و ترفندهای متنوعی از کاربرد توابع و فرمول‌های اکسل را در زمینه حسابداری و مالی ارائه کنیم تا آگاهی و دانش شما را در استفاده از این نرم‌افزار وسعت ببخشیم. در نگارش کتاب ضمن آشنایی اجمالی و مقدماتی با محیط اکسل، به طور مستقیم به طرح مباحث اساسی پرداخته شده است. در پایان هر فصل نیز تمرین‌هایی در نظر گرفته شده است که به گونه‌ای جامع یادگیری شما را از آن فصل به بوته‌ی آزمایش می‌گذارد. امید است که با ارائه‌ی این مجموعه توانسته باشیم کمک مؤثری در استفاده بهینه از نرم‌افزار و انجام سریع و دقیق‌تر امور مالی و حسابداری و همچنین گزارشگری کرده باشیم.

در پایان امید است که اساتید فرهیخته، دانشجویان گرانقدر، حسابداران گرامی و مدیران سخت‌کوش با ارائه نکات ارزنده، انتقادات و پیشنهادات سازنده خود، ما را در هرچه بهتر ارائه کردن این کتاب در ویرایش‌های بعدی یاری فرمایند لذا پست الکترونیکی زیر آماده دریافت پیشنهادات و نظرات شما می‌باشد.